

Η Βάπτιση του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού.

Δρ. Ελένη Ρωσσίδου-Κουτσού, Φιλολογος-Βυζαντινολόγος.

Οι Χριστιανικές γιορτές είναι γεγονότα, που έχουν σκοπό να καθοδηγήσουν τον άνθρωπο στο μεγάλο μυστήριο της σωτηρίας και για αυτό είναι λυτρωτικές για τον πιστό. Έτσι ο χρόνος για τον άνθρωπο, που συμμετέχει σε όλες τις γιορτές της Εκκλησίας, μεταφέρει το μήνυμα της εν Χριστώ αναγέννησης, την οποία καμία άλλη κοσμική γιορτή δεν μπορεί να προσφέρει ή να αντικαταστήσει.

Τα Θεοφάνεια ή Θεοφάνια ή γιορτή των Επιφανείων ή Αγίων Φώτων είναι μια από τις δεσποτικές γιορτές του Χριστού μας μέσα στο λειτουργικό πλαίσιο της Ορθόδοξης Εκκλησίας, που γιορτάζεται στις 6 Ιανουαρίου. Είναι η τρίτη και τελευταία γιορτή του Δωδεκαημέρου (γιορτών των Χριστουγέννων). Η γιορτή αυτή είναι η αρχαιότερη μετά το Πάσχα δεσποτική γιορτή, που άρχισε κατά το 2ο αιώνα μ.Χ. και συνδέεται με την αποκάλυψη του Θεού, δηλαδή τη φανέρωση του ενός Τριαδικού Θεού στην ενανθρώπιση του Υιού του Θεού και Κυρίου ημών Ιησού Χριστού. Είναι η αρχή της δημόσιας φανέρωσης της ένσαρκης οικονομίας του Υιού του Θεού, που συνδέεται με τη βάπτιση Του στον Ιορδάνη από τον Ιωάννη τον Βαπτιστή και η οποία τον ανέδειξε Σωτήρα και Λυτρωτή του κάθε πιστού. Η βάπτιση του Χριστού μας κατέστη ο θεμέλιος λίθος

της σύνδεσης του κάθε πιστού με το μυστήριο της βάπτισής του, με το οποίο ξαναγεννιέται και εισέρχεται στη νέα εν Χριστώ ζωή.

Στους πρώτους αιώνες του Χριστιανισμού η Μητρόπολη των Εορτών, τα Χριστούγεννα, και τα Θεοφάνεια γιορτάζονταν μαζί. Τον 4ο αιώνα μ.Χ., όμως, τα Χριστούγεννα χωρίστηκαν από τα Θεοφάνεια και αποτέλεσαν ιδιαίτερη Δεσποτική γιορτή, που γιορτάζεται στις 25 Δεκεμβρίου.

Η αρχή της γιορτής είναι ανάλογη με τη γιορτή των Χριστουγέννων. Στις 6 Ιανουαρίου, οι Εθνικοί της Αιγύπτου και Αραβίας γιόρταζαν το χειμερινό ηλιοστάσιο, το οποίο κατά τους αρχαίους υπολογισμούς συνέπιπτε με την 6η Ιανουαρίου. Στους ψεύτικους Θεούς των ειδωλολατρών, η Χριστιανική Εκκλησία πρόβαλε τον αληθινό Θεό, Βασιλέα Χριστό, τα αληθινά Θεοφάνεια. Επίσης, τη λατρεία του ήλιου, που νικά κατά το χειμερινό ηλιοστάσιο το σκοτάδι της νύχτας, αντικατέστησε με τη λατρεία του αληθινού ήλιου, του Χριστού, μεσσία και λυτρωτή, που κατά τον Ησαΐα ανέτειλε στο εν σκότει και σκιά θανάτου καθήμενο κόσμο. Η φωνή του Πατέρα, που ακούγεται κατά τη βάπτιση του Χριστού υποδηλώνει την ενθρόνισή Του, ως του μόνου και αληθινού Βασιλέως και Κυρίου της ανθρωπότητας. Στον Ιορδάνη ποταμό, ο Χριστός αγίασε τα ύδατα, ώστε να γίνουν, σύμφωνα και με τον Άγιο Ιωάννη Χρυσόστομο σε ομιλία του για τον Μεγάλο αγιασμό στη γιορτή των Θεοφανείων, κατά την επίκληση του Αγίου Πνεύματος και τον καθαγιασμό του ύδατος από τον ιερέα ...πηγή αφθαρσίας, αγιασμού δώρον, λυτήριο (συγχωρητικό) αμαρτημάτων, αλεξιτήριο (φάρμακο) νοσημάτων, δαίμοσιν ολέθριον (εξολοθρευτικό δαιμόνων). Στους πρώτους μάλιστα Χριστιανικούς αιώνες, την ημέρα των Θεοφανείων γινόταν και ο φωτισμός, δηλαδή το βάπτισμα των κατηχουμένων, από το οποίο η γιορτή των Θεοφανείων ονομάστηκε και γιορτή των Φώτων.

Ο ευαγγελιστής Ιωάννης, στο ευαγγέλιό του, αναφαίρει τη σχέση της Βάπτισης του Χριστού και του μυστηρίου του βαπτίσματος. Ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος μιλά, για το βάπτισμα του ύδατος, το οποίο εκείνος υπηρετούσε σύμφωνα με τη θεία εντολή, και εξηγεί, ότι ο ερχόμενος Χριστός θα το μετέτρεπε σε βάπτισμα Πνεύματος, με το οποίο θα εισέρχονταν οι άνθρωποι στη βασιλεία του Θεού: Ο Ιωάννης μαρτύρησε και είπε, ότι είδε το Πνεύμα να κατεβαίνει σαν Περιστέρα από τον ουρανό και να μένει πάνω Του. Επίσης, είπε, ότι δεν τον γνώριζε, αλλά Εκείνος, που τον έστειλε του είπε, ότι σε όποιον δεις το Πνεύμα να κατε-

βαίνει και να μένει επάνω του, αυτός θα είναι Εκείνος, που θα βαπτίσει με Πνεύμα Άγιο. Είπε, ακόμη, ότι το είδε αυτό και το μαρτύρησε, ότι δηλαδή αυτός είναι ο Υιός του Θεού (Ιωάνν.: Α: 32-34). Αυτό, ακριβώς διαβεβαίωσε, και ο ίδιος ο Κύριος, όταν είπε στον Νικόδημο, Αμήν, αμήν σου λέγω, εάν κάποιος δεν γεννηθεί εξ ύδατος και πνεύματος δεν είναι δυνατόν να εισέλθει εις την βασιλεία του Θεού (Ιωάνν.: Γ: 4-6). Η κάθοδος, λοιπόν, του Αγίου Πνεύματος στη βάπτιση του Χριστού φανέρωσε το μυστήριο του βαπτίσματος, το οποίο επιτελεί ο Χριστός με το Άγιο Πνεύμα. Είναι το βάπτισμα, το οποίο παρέδωσε ο Χριστός στους μαθητές Του σαν βασικό στοιχείο της αποστολικής διακονίας τους στον κόσμο.

Στους δύο συνοπτικούς Ευαγγελιστές, τους Ματθαίο και Μάρκο, τονίζεται η αναγκαιότητα του μυστηρίου του βαπτίσματος, ως μέσο συμμετοχής των ανθρώπων στη σωτηρία, που προσφέρει ο Χριστός. Αυτό φαίνεται, στην εντολή του Αναστημένου Κυρίου στους μαθητές Του να κηρύξουν το Ευαγγέλιο και να βαπτίσουν τους ανθρώπους σε όλο τον κόσμο. Πορευθείτε λοιπόν, μαθητεύσατε όλα τα έθνη, βαπτίζοντάς τους στο Όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, διδάσκοντάς τους να τηρούν όλα όσα σας παράγγειλα (Ματθ': ΚΗ: 19-20). Το ίδιο

ακριβώς αναφέρει και ο Μάρκος με συντομότερο τρόπο. Πορευθείτε σε όλον τον κόσμο και κηρύξτε το Ευαγγέλιο σε ολόκληρη την κτίση. Όποιος πιστέψει και βαπτιστεί θα σωθεί (Μάρκ.: ΙΣΤ: 15-16).

Έτσι, το βάπτισμα του Ιωάννη του Βαπτιστή είναι η αφετηρία της επανασύνδεσής μας με το δημιουργό μας, που είναι και ο αρχηγός και τελειωτής της σωτηρίας μας. Το βάπτισμα του Προδρόμου ήταν βάπτισμα μετανοίας, που υποδήλωνε την επιστροφή του ανθρώπου στον Θεό και την υπακοή του στο θείο θέλημα. Ήταν ένα είδος προπαρασκευής και προετοιμασίας, που απέβλεπε στη μεσολάβηση του Θεού μέσω του Μεσσία, δηλαδή στη δικαίωση των ανθρώπων και στη δωρεά του Αγίου Πνεύματος. Αυτό φαίνεται ξεκάθαρα στα λόγια του Χριστού προς τον Βαπτιστή Ιωάννη (Ματθ. Γ: 14-17). Όταν ο Χριστός προσήλθε στο βάπτισμα του Ιωάννη, σαν άνθρωπος αποδέχτηκε το θείο θέλημα εκ μέρους ολόκληρης της ανθρωπότητας. Και τότε η μαρτυρία του ουράνιου Πατέρα, που τον αναγνώρισε σαν τον Υιό Του τον αγαπητό και η κάθοδος του Αγίου Πνεύματος σωματικά εν είδη περιστεράς σήμανε την αποδοχή του Χριστού από τον Πατέρα ως τον Μεσσία, που θα φέρει τη βασιλεία του Θεού στους ανθρώπους. Στον Εσπερινό της παραμονής των Θεοφανείων, ακούγεται το Λύτρωση έρχεται ο Χριστός να δώσει με τη βάπτισμα σε όλους τους πιστούς. Γιατί με αυτήν καθαρίζει τον Αδάμ, υψώνει τον πεσμένο, ντροπιάζει τον τύραννο, που προκάλεσε την πτώση, ανοίγει τους ουρανοί, κατεβάζει το θείο Πνεύμα, και χαρίζει την αφθαρσία (Ωδή 8η). Ακόμη, σήμερα στα ρείθρα του Ιορδάνη ήρθε ο Κύριος, και λέει στον Ιωάννη: Μη δειλιάσεις να με βαπτίσεις, γιατί ήρθα να σώσω τον Αδάμ τον πρωτόπλαστο (Οίκος). Τέλος, ως άνθρωπος ήρθες Χριστέ Βασιλεύ στον ποταμό, και δουλικό βάπτισμα σπύδεις να λάβεις από τα χέρια του Προδρόμου, για τις δικές μας αμαρτίες, φιλόφρονε! (Σωφρονίου Ιεροσολύμων). Ο απόστολος Παύλος αναφαίρεται, επίσης, στην επιφάνεια της δόξης του μεγάλου Θεού (Τίτ.: Β: 13), και τονίζει ότι, διά του Χριστού, επεφάνη η χάρις του Θεού η σωτήριος πάσιν ανθρώποις (Τίτ.: Β: 11). Δεν παραλείπει, ακόμη, να μιλήσει για τον Θεό, που εφανέρωθη εν σαρκί (Α΄ Τιμοθ.: Γ: 16). Αναμφίβολα, τόσο οι φράσεις του Αποστόλου των Εθνών, όσο και η εκκλησιαστική υμνωδία εισαγάγουν τους πιστούς στο μυστήριο της σωτηρίας και του αγιασμού. Η γιορτή των Θεοφανείων είναι προσκλητήριο ανανέωσης και επιστροφής στον Κύριο της δόξης, ο οποίος αν και ήταν Θεός ταπείνωσε τον εαυτόν του και έγινε άνθρωπος, αναμάρτητος, συγχωρητικός και ελεήμων, η οδός, η αλήθεια και η ζωή. Το βα-

θύτερο νόημα της γιορτής των Θεοφανείων, όμως, φανερώνεται σε εκείνους, που θα καθαρίσουν με τον αγιασμό τις αισθήσεις τους από το σκοτάδι της αμαρτωλής καθημερινότητας, για να ελευθερωθούν και σωθούν.

Προέρχεται από το : www.synodoiporia.blogspot.com

Πηγή : www.pemptousia.gr/